

לכבוד חברי המועצה הלאומית לגיל הרך

הנדון: סיכום ישיבה מס' 3 של המועצה לגיל הרך

ביום שני ט"ז באלול התשע"ט, ה- 16/9/2019 התקיימה ישיבה מס' 3 של המועצה.

הישיבה עסקה בשני נושאים:

1. המשך דיון בעקרונות המדיניות והנושאים לטיפול
2. דיון בדרכי המימוש של המדיניות

להלן עיקרי הדיון:

המשך דיון בעקרונות המדיניות והנושאים לטיפול

1. סגנית יו"ר המועצה סקרה בקצרה את תהליך הכנת המדיניות הלאומית עד כה. צוין כי ישיבה זו מהווה המשך וחיבור של מפגש החשיבה מתאריך ה-9.9.19, בו נעשתה העמקה בעקרונות המדיניות, וכי בשלב זה נדרש לזקק ולדייק את מהות המדיניות.

2. חברי המועצה דנו בשאלת ציבוריות המועצה:

- מחד, עלה כי הנושא בו עוסקת המועצה הוא ציבורי ולפיכך יש להיעזר בציבור על ידי שיתופו באמצעות קבוצות מיקוד, שיתוף באינטרנט, משאל עם וכדומה.
- מנגד, הודגש כי המועצה איננה ציבורית שכן אינה מייצגת את ציבור ההורים, את נציגי המעונות הפרטיים ועוד.
- בנוסף, חלק מחברי המועצה תמכו בשיתוף של משרדי הממשלה השונים, באופן שיוכל לסייע במימוש המדיניות על ידם.

3. סגנית יו"ר המועצה הזכירה את עקרונות המדיניות:

- צרכי הילד במרכז
- מענה לצרכי הילדים דרך 3 מעגלים (הורים ומשפחה, קהילה, מסגרות חינוך וטיפול)
- המענה לצרכי הילדים יינתן על ידי מגוון רחב של גופים: ממשלה, רשויות מקומיות, מגזר שלישי, מגזר פרטי
- תהיה מדיניות לאומית כוללת ומשותפת
- יתקיימו תיאום ושיתוף בין הגופים לטובת הילד והמשפחה

4. סגנית יו"ר המועצה הציגה את הנושאים לטיפול במעגל הורים ומשפחה כפי שגובשו בהתאם להערות שהתקבלו עד כה:

- המטרה היא לייצר מערכת משפחתית חיובית, בה המשפחה היא המקום הבטוח של הילד - ההורה אחראי ומטפח, ויש לו את התנאים והכלים למתן מענה מיטבי לצרכי הילד בכל הגילאים.
- כמו כן, נדרש לטפל בשני נושאים עיקריים: זמן משותף הורה-ילד וכלים ותנאים לתפקוד ההורה.
- בהקשר זה עלה כי:

- לייצור זמן מספק בסמיכות ללידה משמעויות רחבות מבחינה תקציבית, והדבר מעלה שאלות ביחס לרצון ההורים בכך, שיעור ילודה וכדומה.
 - בנוסף, אם רוצים לייצר תנאים מאפשרים להורה עובד, נדרשת בחינת מודלים שונים של עבודה.
5. סגנית יו"ר המועצה הציגה את הנושאים לטיפול במעגל הקהילה כפי שגובשו בהתאם להערות שהתקבלו עד כה:
- המטרה היא שרותי קהילה איכותיים, זמינים ונגישים וסביבה בטוחה ומפתחת להבטחת בריאות והתפתחות הילדים ותמיכה בהורים.
 - כמו כן, הנושאים הרלוונטיים לטיפול במעגל הינם: שרותי הכנה ותמיכה בהורות, סביבה פיזית בטוחה ונגישה מחוץ לבית, תשתיות ומערכי פעילויות פנאי והעשרה, שירותי בריאות ורפואה והטמעת אורח חיים בריא, מעקב אחר התפתחות הילד וטיפול במוגבלויות, ואיתור וטיפול במצבי סיכון ומצוקה. כל אלו בראייה כוללת של הילד.
 - בהקשר זה עלה כי חסרה התייחסות ליוזמה (Reaching out) של הקהילה. יש צורך לשנות את תפיסת השירות, כך שזו תתמקד לא רק בשירותים שניתנים לאנשים שפונים לקבלתם, אלא גם ביוזמה אקטיבית של הקהילה.
6. סגנית יו"ר המועצה הציגה את הנושאים לטיפול במעגל מסגרות חינוך וטיפול כפי שגובשו בהתאם להערות שהתקבלו עד כה:
- הזכר כי המטרה היא להבטיח מגוון מסגרות טיפול וחינוך איכותיות, נגישות וזמינות לכלל הילדים.
 - כמו כן, הנושאים הרלוונטיים למעגל הינם:
 - מגוון מסגרות – היצע רחב ומגוון של מסגרות נגישות ומפוקחות לכלל הילדים בגיל הרך, בהתאם להעדפות ולצרכי ההורים
 - חינוך וטיפול איכותיים – כל המסגרות יעמדו בסטנדרטיים בסיסיים של תקנים, דרישות הכשרה, תשתיות ועוד. זאת, בנוסף לפיקוח אפקטיבי.
 - רציפות במעברים בין המסגרות – תיאום ושיתוף בין המסגרות למעבר נכון ורציף של הילדים ביניהן.
 - בהקשר זה עלה כי:
 - נדרש להתייחס לשילובם של ילדים עם מוגבלויות.
 - יש להתייחס למשפחותונים, שצברו תאוצה בשנים האחרונות.

דיון בדרכי המימוש של המדיניות

7. הודגש כי המועצה לגיל הרך צריכה לקבוע מדיניות כוללת ארוכת טווח, ולא לפתור את הבעיות הקיימות היום במשרדי הממשלה.
8. עם זאת, נדרש לייצר מודל עבודה חדש שיהיה ישים גם בטווח הזמן הקצר, כך שניתן יהיה להניע אותו בשנת התקציב הראשונה.
9. הוצגו התובנות העיקריות שעלו במפגש החשיבה לפיהן כל אחד מהמעגלים צריך להיות מספיק חזק ואיכותי בפני עצמו:
- מעגל הורים ומשפחה – אימהות ואבות בעלי תפישה חיובית של הורות ומוכנות לתפקיד; יכולת לאזן בין בית ועבודה; יכולת של כל משפחה לקבל מענה מתאים לצרכיה ולמאפייניה בהתייחסות לשונות בהיבטי רקע תרבותי וחברתי, בהעדפות ההורים ובצרכים אינדיבידואליים של הילד.
 - מעגל הקהילה - המשפחות מהוות חלק מקהילה אקטיבית ומגובשת; מגוון שירותים אוניברסאליים זמינים על ידי כלל גורמי המקצוע; איתור מוקדם של מצבים חריגים והתגייסות

- כל גורמי הקהילה למתן מענים מותאמים ומהירים. בהקשר זה הוער כי נדרש להעמיק יותר בנושא ההתמקצעות וההכשרה של צוותי החינוך והטיפול.
- מעגל המסגרות - מגוון גדול של מענים מוסדרים בתחום הטיפול והחינוך; גמישות ואפשרויות בחירה בין המענים המתאימות לכל ההורים; כל המענים איכותיים ומופעלים על ידי אנשי מקצוע בתחום.
10. נערך דיון באפשרות של הרמת יחידה רשותית שתעסוק בכלל הנושאים הקשורים לגיל הרך:
- היחידה יכולה לתאם את כלל הפעולות, בכפוף להגדרת האחריות והסמכויות שיעברו אל הרשות המקומית
 - צוין כי נדרש לתקצב פונקציה זו ברשויות, ובפרט בעל תפקיד שיעוגן תחת מדיניות מחייבת ואפקטיבית.
 - בנוסף, יש לתת לרשויות המקומיות כלים וקווים מנחים ביחס לתפקידים שעליהן למלא ולמשימות שעליהן לבצע (היות ואלו לא מעוגנים בחוק), ובייחוד לרשויות חלשות יותר.
 - עלתה השאלה האם לא נכון יותר שהגורם המתכלל יהיה ברמה הממשלתית (משרד/רשות ממשלתית).
 - המשתתפים ניסו להעלות דגמים אפשריים של מרכזים הנותנים מענים להורים: למשל, הזכר מרכז בן 7 קומות שנבנה בבית שמש וכולל בתוכו גני ילדים, מעונות יום רגילים ושיקומיים, מרכז להתפתחות הילד, ג'ימבורי ועוד.
11. הודגש כי תפקיד המועצה הוא להקצות ולאשר תקציב במסגרת אחריותה למדיניות הגיל הרך, וכי נדרש להגדיר כיצד משתמשים בכלי הזה.
12. בנוסף, הודגשה חשיבות מיצוב המועצה לגיל הרך והעלאת הנושא של הגיל הרך לסדר היום הלאומי, בהיותו מהווה תשתית של כל החברה הישראלית.
13. סוכם כי בפגישה הבא (ישיבת סוף השנה) נציגי המשרדים יציגו את האחריות הקיימת במשרדיהם בנוגע לגיל הרך. כמו כן, סוכם כי יערך דיון במבנה הארגוני שיהלום את המדיניות, הועדות המייעצות, ומרכז המחקר והמידע.

רשימת המשתתפים בישיבה

חברי מועצה

1. סימה חדד – סגן יו"ר המועצה
2. ד"ר ליזה רובין – משרד הבריאות
3. נחום עידו – משרד העבודה הרווחה והשירותים החברתיים
4. ורד כרמון – משרד העבודה הרווחה והשירותים החברתיים
5. טטיאנה סלובודניצקי – משרד האוצר
6. אסתר חטב – משרד החינוך
7. חנה שדמי – משרד החינוך
8. מיכל מנקס – מרכז השלטון המקומי
9. ד"ר סלויה סאבא סעדי – המכללה האקדמית לחינוך גורדון
10. ד"ר נעמי מורנו – ויצו העולמית
11. לילי לוינטון – בית איזי שפירא
12. הרב יצחק גולדרנופף –רשת "גני ילדים ומעונות יום בית יעקב"
13. דוד הדרי – אמונה
14. רבקה פישמן – החברה למתנ"סים

משתתפים נוספים:

15. נציגת האגף למעונות יום ומשפחתונים – הגיעה כממלאת מקום (משקיפה)
16. אחז אגם – משקיף מטעם ההורים
17. דודי דמבינסקי – יועץ, KPMG
18. אורית שפירו – יועצת, KPMG